

Rusya'nın Ortadođu'ya Dönüşü

Alaeddin Yalçınkaya*

Giriş

İlk çağlardan beri dünya medeniyet ve siyasetinde önemli bir yere sahip olan Ortadođu, günümüzde farklı sebeplerden de olsa uluslararası arenada en çok sözü edilen bölgelerin başında gelmektedir. Birçok eski medeniyete ve semavi dine ev sahipliği yapan bölgenin, coğrafî bakımdan merkezî olma vasfı da doğal olarak pek değişmemiştir. *Anakara* denilen Asya, Avrupa ve Afrika'nın kesişme bölgesi sayılabilecek Ortadođu, Akdeniz ile Basra Körfezi arasında, 20. yüzyıla kadar önemli geçiş yolları üzerinde, bu yüzyıl başından itibaren ise çağın en önemli zenginliği olan enerji kaynaklarının büyük kısmına sahip ülkelerden oluşmaktadır. Bölge, Müslümanlar için hac mekânları olarak bilinen "Haremeyn-i Şerifeyn"e ve ulaşım yollarına sahiptir. Öte yandan Müslümanlar için olduğu gibi, hem Hristiyanlar hem de Musevilerce de kutsal olduğuna inanılan Kudüs de bu bölgedir. Haçlı Seferlerinin de gerekçesini oluşturan bu gerçek, İsrail'in kurulması ve sonrasındaki uluslararası çatışmaların merkezinde yer almıştır.

Ortadođu, sınırları zamana ve şartlara göre değişmesine rağmen, jeopolitik ve jeoekonomik önemini her devirde korumuş bir bölgedir. Bu bölge içinde yer alan bütün ülkeler aynı öneme sahip olmadığı halde, 20. yüzyıl boyunca çatışmaların merkezinde yer almıştır. Birinci Dünya Savaşı şartlarında filizlenen ve İkinci Dünya Savaşı sonrasında İsrail'in bağımsızlığını ilan etmesi ile şiddetlenen Arap-İsrail çatışması, bölge politikalarının temelini oluşturmaktadır.

Suudi Arabistan, Irak ve Körfez ülkelerinin sahip olduğu petrol ve doğalgaz zenginlikleri, bölge dışı ülkelerin Ortadođu politikalarının oluşmasında önemli ölçüde etkili olmaktadır. Batı'nın bölgeye yönelik istikrarsız politikasında zengin doğal kaynakların önemli etkisi vardır.¹

* Prof. Dr., Sakarya Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü.